

DERS ÖZETİ • GÖKYÜZÜNDEKİ KOMŞULARIMIZ VE BİZ

Gökyüzündeki Komşumuz: Güneş

Güneş, **Dünya'ya en yakın yıldızdır**. Gazlardan oluşur, küreye benzer ve **kendi eksenini etrafında döner**.

1 Güneş Nedir?

- Güneş, Dünya'ya en yakın yıldızdır.
- Yıldız, kendi ısısını ve ışığını üretir.
- Gezegen kendi ışığını üretmez.
- Güneş yakın olduğu için büyük ve parlak görünür.

2 Güneş'in Yapısı

- Şekli küreye benzer.
- Gazlardan oluşur.
- Katı bir yüzeyi yoktur.
- Katmanlı bir yapıya sahiptir.
- Dünya'nın ısı ve ışık kaynağıdır.

3 Dönme Hareketi

- Güneş kendi eksenini etrafında döner.
- Eksen, etrafında dönülen hayali çizgidir.
- Lekelerin yer değiştirmesi dönmeyi gösterir.

4 Sık Karıştırılanlar

- Gece ve gündüzü Dünya'nın dönmesi oluşturur.
- Güneş'in doğup batması görünür harekettir.
- Güneş gezegen değil, yıldızdır.

5 Bilgi Toplama ve Güvenlik

- Güvenilir kaynak seç, adını ve tarihini yaz.
- Bilgiyi iki kaynaktan doğrula.
- Güneş'e asla çıplak gözle bakma.
- Güneş gözlüğü ve dürbün de gözü korumaz.

Güneş ile Dünya Karşılaştırması

Özellik	Güneş	Dünya
Türü	Yıldız	Gezegen
Kendi ışığını üretir mi?	Evet	Hayır
Yüzeyi	Gaz, katı yüzeyi yok	Katı yüzeyi var
Kendi ekseninde döner mi?	Evet	Evet
Dönmesinin sonucu	Gece-gündüz oluşmaz	Gece-gündüz oluşur

ÇÖZÜMLÜ ÖRNEKLER

Gökyüzündeki Komşumuz: Güneş: adım adım 5 örnek

ÖRNEK 1 ÖRNEK 1 - KAVRAM

Ece, "Güneş doğup battığına göre Dünya'nın etrafında dönüyor." diyor. Ece'nin hatası nedir?

- 1 Gözlem doğru: Güneş gökyüzünde yer değiştiriyor gibi görünür.
- 2 Bu görüntünün nedeni Dünya'nın kendi ekseninde dönmesidir.

Cevap: Güneş'in doğup batması görünür harekettir; nedeni Dünya'nın dönmesidir.

ÖRNEK 2 ÖRNEK 2 - GÖZLEM YORUMU

Güneş yüzeyindeki bir leke birkaç gün içinde yer değiştiriyor. Bu gözlem neyi gösterir?

- 1 Leke Güneş'in yüzeyindedir, onunla birlikte hareket eder.
- 2 Leke yer değiştiriyorsa yüzey dönüyor demektir.

Cevap: Güneş'in kendi eksen etrafında döndüğünü gösterir.

ÖRNEK 3 ÖRNEK 3 - SINIFLAMA

Kendi ışığını üreten, gazlardan oluşan, küreye benzeyen gök cismi Ay, Dünya, Güneş'ten hangisidir?

- 1 En ayırt edici özellik: kendi ışığını üretmek.
- 2 Ay ve Dünya kendi ışığını üretmez, ikisi de elenir.

Cevap: Güneş.

ÖRNEK 4 ÖRNEK 4 - BİLGİ TOPLAMA

Mert, Güneş'in dönme süresi için iki sitede iki farklı değer görüyor. Ne yapmalıdır?

- 1 Sayfaların kime ait olduğuna ve tarihine bakar.
- 2 Ders kitabını ya da resmî bilim kuruluşunu esas alır.

Cevap: Güvenilir kaynağı esas alır, bilgiyi kaynağıyla birlikte yazar.

ÖRNEK 5 ÖRNEK 5 - YAPI

Bir resimde Güneş'in kenarı keskin çizilmiş. Bu, Güneş'in katı bir kabuğu olduğunu gösterir mi?

- 1 Güneş gazlardan oluşur.
- 2 Gazdan oluşan bir gök cisminin katı yüzeyi olmaz.

Cevap: Hayır; Güneş'in katı bir yüzeyi yoktur.

MİNİ TEST

Gökyüzündeki Komşumuz: Güneş: 10 soruda kendini dene

Ad Soyad:

Tarih:

Doğru / Yanlış:

1. Güneş hangi tür gök cisimidir?

- A) Gezegen B) Yıldız
C) Uydu D) Bulut

2. Güneş'in şekli aşağıdakilerden hangisine benzer?

- A) Küre B) Küp
C) Koni D) Silindir

3. Güneş neyden oluşur?

- A) Kayalardan B) Sudan
C) Gazlardan D) Toprakten

4. Güneş'in yüzeyi için hangisi doğrudur?

- A) Toprakla kaplıdır. B) Buzla kaplıdır.
C) Kayalıktır. D) Katı bir yüzeyi yoktur.

5. Aşağıdakilerden hangisi kendi ışığını üretir?

- A) Güneş B) Dünya
C) Ay D) Hiçbiri

6. Güneş'in kendi eksenini etrafında yaptığı harekete ne denir?

- A) Görünür hareket B) Doğma
C) Dönme hareketi D) Batma

7. "Eksen" sözcüğünün anlamı hangisidir?

- A) Güneş'in dış katmanı
B) Etrafında dönülen hayali çizgi
C) Güneş'in ışığı
D) Güneş'teki koyu bölge

8. Güneş lekelerinin günler içinde yer değiştirmesi neyi gösterir?

- A) Güneş'in küçüldüğünü B) Güneş'in soğuduğunu
C) Dünya'nın durduğunu D) Güneş'in döndüğünü

9. Gece ve gündüz hangi hareketin sonucudur?

- A) Dünya'nın kendi ekseninde dönmesi
B) Güneş'in kendi ekseninde dönmesi
C) Güneş'in ısı üretmesi
D) Güneş'in katmanlı olması

10. Güneş hakkında bilgi toplarken hangisi en güvenilir yoldur?

- A) İlk bulunan cümleyi yazmak
B) Kaynağı belirsiz yorumu almak
C) Ders kitabı ve resmî kaynağa bakmak
D) Tarihi bilinmeyen sayfayı kullanmak

Cevap anahtarı

1. B · Güneş kendi ısısını ve ışığını ürettiği için yıldızdır.

3. C · Güneş gazlardan oluşan bir gök cisimidir.

5. A · Dünya ve Ay kendi ışığını üretmez; Güneş üretir.

7. B · Eksen, bir cismin etrafında döndüğü hayali çizgidir.

9. A · Dünya dönerken Güneş'e bakan yarısında gündüz yaşanır.

2. A · Güneş küreye benzer; uzaktan daire gibi görünür.

4. D · Gazlardan oluştuğu için katı bir yüzeyi yoktur.

6. C · Bir gök cisminin kendi ekseninde dönmesi dönme hareketidir.

8. D · Leke yüzeyle birlikte hareket eder; bu, dönmeyi gösterir.

10. C · Ders kitabı ve resmî bilim kuruluşları güvenilir kaynaktır.

Konunun tam anlatımı ve daha fazla soru:

tahtaapp.com/blog/dersler/5-sinif-fen-bilimleri-gokyuzundeki-komsumuz-gunes-konu-anlatimi